

Chrześcijański Zbór Świadków Jehowy

05-830 Nadarzyn, ul. Warszawska 14, tel. (22) 739-16-00, fax (22) 739-17-00

1 października 2012

DO WSZYSTKICH GRON STARSZYCH

Dotyczy: krzywdzenia dzieci

Spis treści

Kwestie prawne związane z oskarżeniami o krzywdzenie dzieci	ak. 3-7
Kwestie zborowe związane z oskarżeniami o <i>seksualne</i> molestowanie dzieci	ak. 8-20
Pomaganie ofiarom molestowania seksualnego	ak. 21
Ograniczenia i przywileje	ak. 22-24

Drodzy Bracia!

1. Niniejszy list zastępuje listy do wszystkich gron starszych dotyczące seksualnego molestowania dzieci z 1 lutego 1996 roku, 14 maja 1997 roku, 20 lipca 1998 roku, 1 kwietnia 2004 roku, 5 czerwca 2006 roku oraz 24 maja 2010 roku. Listy te należy usunąć z akt zboru i zniszczyć. *Nikt nie powinien przechowywać oryginałów ani kopii tych listów.*

2. Ponadto sporo wskazówek zawiera podręcznik 'Paście trzodę Bożą'. Dlatego w pierwszej kolejności starsi powinni skorzystać z tej publikacji i wziąć pod uwagę odpowiednie zasady biblijne. Następnie powinni rozważyć dodatkowe wytyczne poruszone w niniejszym liście. Analizując treść tego listu, zwróćcie uwagę, że akapity 3-7 omawiają kwestie **prawne** związane z oskarżeniami o krzywdzenie dzieci. Akapity 8-20 dotyczą kwestii **zborowych**. Niniejszy list należy zawsze starannie przeanalizować, ilekroć wyniknie kwestia krzywdzenia dziecka.

KWESTIE PRAWNE ZWIĄZANE Z OSKARŻENIAMI O KRZYWDZENIE DZIECI

3. **Co z prawnego punktu widzenia stanowi krzywdzenie dziecka?** Krzywdzenie dziecka to seksualne lub cielesne krzywdzenie osoby nieletniej (która nie ukończyła 18 roku życia). Obejmuje również rażące zaniedbywanie nieletniego przez rodzica lub opiekuna. *Seksualne* krzywdzenie dziecka zazwyczaj obejmuje obcowanie płciowe z nieletnim; seks oralny lub analny z osobą niepełnoletnią; pieszczony narządów płciowych, piersi lub pośladków osoby niepełnoletniej; podglądanie takiej osoby; nieprzyzwoite obnażanie się przed nią; zachęcanie jej do zachowań o charakterze seksualnym; także wszelkiego rodzaju zajmowanie się pornografią dziecięcą. Zależnie od okoliczności, może to być też sexting z osobą niepełnoletnią. „Sexting” to przesyłanie, również przez telefon, aktów, roznegliżowanych zdjęć lub wiadomości tekstowych o charakterze seksualnym.

4. W większości krajów obowiązują prawa chroniące dzieci, które w zależności od zaistniałych faktów nakazują starszym zgłoszenie właściwym władzom przypadków krzywdzenia dzieci. Dlatego gdy starsi dowiedzą się, że ktoś jest oskarżany o krzywdzenie dziecka, dwaj nadzorcy z danego zboru powinni *niezwłocznie* zadzwonić do Działu Prawnego i poprosić o wskazówki. Jeśli osoby, których dotyczy sprawa, należą do różnych zborów, każde grono starszych powinno wyznaczyć spośród siebie dwóch nadzorców, którzy skontaktują się z Działem Prawnym. Zatelefonować należy nawet wówczas, gdy obie strony są niepełnoletnie. Starsi *nie* powinni prosić ofiary, oskarżonego ani krewnych

10/1/12-P

ofiary lub oskarżonego o zadzwonienie do Działu Prawnego. Starsi zadzwonią do Działu Prawnego również w następujących sytuacjach:

- Domniemane zdarzenie miało miejsce przed wieloma laty.
- Relacja o zdarzeniu jest oparta na zeznaniach tylko jednego świadka.
- Zdarzenie wygląda na wyparte wspomnienie.
- W zdarzeniu rzekomo brały udział (jako sprawcy lub ofiary) osoby już nieżyjące.
- O zdarzeniu ktoś już mógł powiadomić władze.
- Osoba oskarżona lub ofiara nie jest już członkiem zboru.
- Do zdarzenia miało dojść jeszcze przed chrztem rzekomego sprawcy lub ofiary.
- Ofiara jest już osobą dorosłą.
- Do zdarzenia miało dojść w przeszłości i nie wiadomo, czy starsi skontaktowali się wtedy z Działem Prawnym.

5. Dział Prawny udzieli porady w oparciu o znane fakty i obowiązujące przepisy. Jeśli osoba oskarżona o krzywdzenie dziecka jest związana ze zbozem, prosimy podać Działowi Prawnemu datę jej urodzenia i, jeśli dotyczy, datę chrztu. Po przesłaniu informacji do Działu Prawnego starsi — w zależności od potrzeb — mogą zostać poproszeni o skontaktowanie się z Działem Służby, aby uzyskać wskazówki dotyczące teokratycznych lub sądowniczych aspektów sprawy lub też zapewnienia ochrony dzieciom.

6. Dwaj starsi powinni także zadzwonić do Działu Prawnego z informacją o każdym więźniu, który w przeszłości był oskarżony o krzywdzenie dzieci, a obecnie utożsamia się z organizacją (na przykład przychodzi na zebrania zborowe urządzone w więzieniu) — niezależnie od tego, czy jest ochrzczony, czy nie. W niektórych wypadkach starszym może nie być wolno pytać o przestępstwo, o które był oskarżony więzień, ale jeśli dowiedzą się, że chodziło o krzywdzenie dzieci, powinni niezwłocznie poinformować o tym Dział Prawny.

7. Gdy starsi dowiadują się, że jakieś osoby niepełnoletnie związane ze zbozem przesyłają materiały o charakterze seksualnym innym niepełnoletnim lub że czynią to jakieś osoby dorosłe, powinni *natychmiast* zadzwonić do Działu Prawnego. Nie trzeba dzwonić do Działu Prawnego, gdy starsi dowiadują się, że niemoralne materiały i wiadomości przesyłają sobie dorośli (tzn. gdy wszystkie strony są pełnoletnie).

KWESTIE ZBOROWE ZWIĄZANE Z OSKARŻENIAMI O SEKSUALNE MOLESTOWANIE DZIECI

8. **Co się zalicza do molestowania dzieci z punktu widzenia zboru?** Zgodnie z *Uniwersalnym słownikiem języka polskiego* „pedofilia” to „zaburzenie seksualne polegające na odczuwaniu popędu płciowego do dzieci”. (Zob. „Pytania czytelników” w *Strażnicy* z 1 lutego 1997 roku, strona 29). Księga Powtórzonego Prawa 23:17, 18 potępia takie postęпки jako „obrzydlivość”. (Przypis do wersetu 17 w *NW*: „nierządnik świątynny: lub katamita, chłopiec utrzymany do celów seksualnych”; werset 18: „pies: prawdopodobnie pederasta; ktoś, kto praktykuje stosunki analne, zwłaszcza z chłopcami”. Zob. też przypis na stronie 10 *Przebudźcie się!* z 8 października 1993 roku). Tak jak to wyjaśniono w powyższych odsyłaczach, mowa tu o zboczeniu seksualnym, w którym osoba dorosła dopuszcza się nadużyć seksualnych na dzieciach, na przykład obmacywania. Nie chodzi tu o sytuację, w której osoba nieletnia wkraczająca w dorosłość z własnej woli zgadza się na kontakty

seksualne z dorosłym niewiele starszym od siebie. Ogólnie rzecz biorąc, nie chodzi także o sytuacje, w których stronami są wyłącznie osoby nieletnie. Odnosimy się tu do sytuacji, w których ustalono, że dorosły brat (lub siostra) jest winny seksualnego molestowania małego dziecka albo że wbrew woli dorastającego nieletniego miał z nim kontakty o charakterze seksualnym.

9. Jako duchowi pasterze, starsi powinni dokładać wszelkich starań, by zapewnić ochronę wszystkim w zborze, zwłaszcza dzieciom, przed odrażającymi praktykami tego świata (Izaj. 32:1, 2). Do takich występków należy seksualne molestowanie dzieci. Brzydzimy się tym i nie będziemy chronić żadnego sprawcy takich niecznych czynów przed konsekwencjami tego ciężkiego grzechu (Rzym. 12:9). Starsi powinni poważnie traktować swoje obowiązki w tym zakresie, by strzec zbór przed wszelkimi uzasadnionymi oskarżeniami o zaniedbania pod względem chronienia dzieci przed molestowaniem seksualnym.

10. Niezależnie od tego, czy prawo zobowiązuje starszych do zgłaszania władzom przypadków krzywdzenia dzieci, należy poczynić konkretne kroki, by chronić dzieci. Starsi powinni pomóc zrozumieć rodzicom dziecka związanego ze sprawą, że przede wszystkim to oni mają obowiązek chronić swe dzieci. Oczywiście tacy rodzice będą chcieli zastosować odpowiednie środki ostrożności. W naszych publikacjach rodzice mogą znaleźć przydatne rady na ten temat (*w10* 1.11 13; *w08* 1.10 21; *g* 10/07 3-11; *lr* 170, 171; *g03* 8.2 9; *g99* 8.4 9, 11; *g97* 8.4 14; *w96* 1.12 13, 14; *fy* 61, 62; *g93* 8.10 5-13).

11. Ponadto starsi powinni zbadać *każde* doniesienie o seksualnym molestowaniu dziecka. Gdy otrzymają taką informację, to oprócz niniejszego listu starannie przeanalizują także wytyczne z podręcznika *Paście*, rozdział 12, akapity 18-21. Oceniając dowody na wewnętrzne potrzeby zborowe, muszą jednak pamiętać o wyraźnej zasadzie biblijnej: „Nie może jeden świadek wystąpić przeciwko człowiekowi w związku z jakimś przewinieniem lub jakimś grzechem (...). Sprawa ta ma zostać potwierdzona ustami dwóch świadków lub ustami trzech świadków” (Powt. Pr. 19:15). Wymóg uzyskania potwierdzenia dwóch lub trzech świadków powtórzył Jezus (Mat. 18:16). Dlatego chociaż starsi badają każde oskarżenie, Pismo Święte nie daje im prawa do podejmowania jakichkolwiek działań w zborze bez przyznania się do winy albo zeznań dwóch lub trzech wiarygodnych świadków. Ale chociaż starsi nie mogą podjąć kroków w imieniu zboru, gdy jest tylko jeden świadek oskarżenia, muszą zachować czujność, jeśli chodzi o zachowanie i poczynania obwinionego. (Zob. akapit 12 niniejszego listu). Jeżeli jest dwóch świadków tego samego rodzaju grzechu, ale każdy widział na własne oczy inne zdarzenie, to ich zeznania również można uznać za dowód uzasadniający działania sądownicze (1 Tym. 5:19, 24, 25). Jeśli obwiniony nie okazuje skruchy za poważny grzech, należy go wykluczyć ze zboru. Jeśli podjęto decyzję o upomnieniu, należy podać w zborze stosowne ogłoszenie (*ks10* 7:20, punkt 2). Będzie to służyło ochronie zboru. Informacje dotyczące osób obwinionych o molestowanie dzieci (bez względu na to, czy oskarżenia udowodniono, czy nie) należy oznaczyć adnotacją „Nie niszczyć” i bezterminowo przechowywać w poufnych aktach zboru. W materiałach tych będą „Powiadomienia o wykluczeniu lub odłączeniu się” (S-77) dotyczące osób, które zostały wykluczone za molestowanie seksualne dzieci, a potem przyłączone. **Z uwagi na delikatną naturę spraw sądowniczych dotyczących seksualnego molestowania dzieci przez osobę dorosłą należy się skontaktować z nadzorcą obwodu.** Wyznaczy on doświadczonego starszego z obwodu, który będzie przewodniczącym komitetu sądowniczego.

12. Troskliwi starsi powinni poczynić kroki, by zapewnić dzieciom ochronę, zwłaszcza gdy komitet sądowniczy ustali, że winowajca okazuje skruchę i może pozostać członkiem zboru chrześcijańskiego. Taką samą troskę należy okazać wtedy, gdy winny molestowania seksualnego dziecka zostaje wykluczony, a później oczyszcza swoje życie i zostaje przyłączony. Starsi powinni zwracać baczność uwagę na zachowanie osób, o których wiedzą, że w przeszłości seksualnie molestowały dzieci. Należy

także uświadomić taką potrzebę wszystkim nowo zamianowanym starszym. Starsi powinni życzliwie, ale szczerze porozmawiać z osobą, która w przeszłości miała w tej dziedzinie problem, i stanowczo zalecić powstrzymywanie się od okazywania uczuć dzieciom — obejmowania ich lub sadzania sobie na kolanach. Przypomną też komuś takiemu, że nigdy nie może przebywać sam na sam z dzieckiem (innym niż własne), pozwalać, by dziecko spędzało w jego domu noc, nie będzie wyruszać z dziećmi do służby kaznodziejskiej bez towarzystwa innych dorosłych osób i nie będzie utrzymywać przyjacielskich kontaktów z dziećmi. Będzie to służyło ochronie dzieci, ale również dana osoba uniknie w ten sposób pokusy, nieuzasadnionych podejrzeń lub dawania innym w zborze powodów do zgorznięcia (1 Kor. 10:12, 32). Jeśli taka osoba nie przestrzega tych zaleceń starszych, powinni oni *niezwłocznie* zadzwonić do Działu Służby i poprosić o pomoc.

13. Jeżeli ktoś nie przestrzega powyższych zaleceń starszych albo jeśli starsi podejrzewają, że szuka w zborze ofiar, powinni natychmiast zadzwonić do Działu Służby i poprosić o pomoc. Człowiek taki najwyraźniej nie przejawia panowania nad sobą i swym postępowaniem daje podstawy do zakładania, że dalej czyha na dzieci. Nie każdy, kto w przeszłości dopuścił się molestowania dziecka, będzie uważany za niebezpiecznego. **Biuro Oddziału, a nie miejscowe grono starszych, ustali, czy ktoś, kto w przeszłości molestował seksualnie dzieci, powinien być uważany za jednostkę niebezpieczną.** Jeśli Biuro Oddziału uzna, że ktoś stanowi zagrożenie, należy ostrzec o tym rodziców mających niepełnoletnie dzieci, by mogli zapewnić im ochronę. W takim wypadku — **dopiero po otrzymaniu wskazówek i wytycznych z Działu Służby** — dwaj starsi zostaną wyznaczeni do spotkania się z rodzicami niepełnoletnich dzieci, by ich przestrzec. Jednocześnie starsi poinformują osobę uznaną za stanowiącą zagrożenie, że rodzice w zborze zostaną przed nią dyskretnie ostrzeżeni.

14. Jakie działania należy powziąć, gdy wyjdzie na jaw, że dorosła osoba ogląda **pornografię dziecięcą**? Jak napisano w akapicie 4 niniejszego listu, dwaj starsi powinni zadzwonić do Działu Prawnego. Po otrzymaniu porady prawnej starsi zostaną poproszeni o skontaktowanie się z Działem Służby, by uzyskać teokratyczne wskazówki.

15. **Kogo uważać za osobę znaną z molestowania dzieci?** W artykule „Miejmy wstręt do tego, co niegodziwe” w *Strażnicy* z 1 stycznia 1997 roku, na stronie 29 wspomniano, że „mężczyzna, o którym wiadomo, że kiedyś napastował seksualnie dzieci, nie może sprawować odpowiedzialnych funkcji w zborze”. Sformułowanie: „o którym wiadomo, że kiedyś napastował seksualnie dzieci”, odnosi się do tego, jak ta osoba jest postrzegana przez ogół społeczeństwa i przez zbór chrześcijański. Dorosły człowiek znany z tego, że w przeszłości molestował dzieci, nie jest w oczach zboru człowiekiem ‘wolnym od oskarżenia’ ani „nieposzlakowanym”, mającym „bardzo dobre świadectwo od osób postronnych” (1 Tym. 3:1-7, 10; 5:22; Tyt. 1:7). Z uwagi na jego przeszłość ludzie w okolicy mogliby nie mieć dla niego szacunku, a zamianowanie go mogłoby zgorznić członków zboru. **Prosimy pamiętać, że to Biuro Oddziału, a nie miejscowe grono starszych, ustala, czy ktoś, kto się dopuścił seksualnego molestowania dziecka, powinien być uważany za osobę znaną z molestowania dzieci.**

16. **Gdy osoba znana z molestowania dzieci przenosi się do innego zboru,** starsi powinni trzymać się procedury nakreślonej w podręczniku *Paście*, rozdział 12, akapit 20. Jeśli ktoś znany z molestowania dzieci przebywa w więzieniu i zostaje przeniesiony do innego zakładu karnego lub wychodzi na wolność, trzeba w miarę możliwości pisemnie powiadomić odpowiedni zbór o jego sytuacji. Wytyczne te mają zastosowanie również wtedy, gdy osoba uznana za stanowiącą zagrożenie w sensie opisanym w akapicie 13 niniejszego listu przenosi się do innego zboru.

17. Może się zdarzyć, że **miejscowe władze** powiadomią o mieszkającej w Waszej okolicy osobie, która dopuszczała się przestępstw natury seksualnej. Notatka taka z reguły zawiera adres przestępcy oraz charakter popełnionych przez niego wykroczeń. Starsi powinni wtedy zaznaczyć taki adres na odpowiedniej karcie terenu z adnotacją „Nie odwiedzać”. Później dwaj starsi mogą od czasu do czasu zejść do takiego domu. Przestrzeganie tych wytycznych pomoże Wam należycie chronić trzodę.

18. **Występki natury seksualnej pomiędzy nieletnimi.** Co powinni zrobić starsi, gdy występki o charakterze seksualnym dopuszczają się między sobą osoby nieletnie (poniżej 18 roku życia)? Jak napisano w akapicie 4 tego listu, dwaj starsi powinni zadzwonić do Działu Prawnego, nawet jeśli sprawa dotyczy dwóch osób niepełnoletnich. Niepełnoletni, którzy utrzymują ze sobą kontakty seksualne, zazwyczaj nie są uważani przez zbór za osoby winne molestowania dzieci. Jednak niezależnie od wieku takie postępowanie stanowi poważne wykroczenie. Starsi powinni być czujni, by udzielać pomocy i zapewniać dzieciom ochronę. Grono starszych postara się, by taka osoba niepełnoletnia (osoby niepełnoletnie) otrzymała pomoc w obecności swych wierzących rodziców, zgodnie z zasadami i wytycznymi zawartymi w Piśmie Świętym oraz naszych publikacjach.

19. Gdy ochrzczone osoby niepełnoletnie przesyłają drogą elektroniczną niemoralne treści (tzw. **sexting**), starsi muszą z rozeznaniem ustalić, czy sytuacja wymaga już wszczęcia kroków sądowych. Pomocne informacje można znaleźć w „Pytaniach czytelników” zamieszczonych w *Strażnicy* z 15 lipca 2006 roku. Uważnie przeanalizujcie te myśli, zanim uznacie, że ochrzczony nastolatek jest winny rażącej nieczystości lub rozpasania (*ks10 5:9*). Jeżeli ochrzczony nastolatek trwa w niewłaściwym postępowaniu mimo udzielanych mu wcześniej rad, to w większości wypadków podejmuje się działania sądownicze. Każdy przypadek należy oceniać indywidualnie. Pytania dotyczące konkretnych spraw starsi powinni kierować do Działu Służby. Pamiętajcie też, że przy rozmowach z nieletnim, który mógł uczestniczyć w rozsyłaniu niemoralnych treści, powinni być obecni jego chrześcijańscy rodzice.

20. Poważne konsekwencje rozsyłania niemoralnych treści (**sextingu**) ukazują, że chrześcijańscy rodzice koniecznie powinni sprawować nadzór nad tym, jak ich dzieci korzystają z telefonów komórkowych i innych urządzeń służących przekazywaniu informacji. Cenne wskazówki można na przykład znaleźć w *Przebudźcie się!* z listopada 2009 roku, na stronach 6 i 7 (Mat. 24:45). Starsi mogą skorzystać z takich materiałów, udzielając biblijnych rad i zachęt rodzicom oraz nastolatкови, który przesyła innym niemoralne treści (1 Piotra 5:2, 3).

POMAGANIE OFIAROM MOLESTOWANIA SEKSUALNEGO

21. Niektórzy chrześcijanie mogą się zmagać ze wspomnieniami i uczuciami związanymi z molestowaniem, którego ofiarą padli jako dzieci. Gdy ktoś się zwierza z gnębiących go wspomnień, starszy powinien go ‘pocieszyć swą mową’ (1 Tes. 5:14). Starsi muszą okazywać empatię, współczucie, cierpliwość i wsparcie osobom, które zwierają się im z takich traumatycznych wspomnień. Starszy nigdy nie powinien się spotykać sam na sam z siostrą, która nie jest jego bliską krewną. Nie powinien też stawać się jej jedynym powiernikiem. Pomocne wskazówki można znaleźć w podręczniku *Paście*, rozdział 4, akapity 21-28. **Starsi powinni uważnie przejrzeć ten materiał, udzielając pomocy osobom, które w dzieciństwie były molestowane seksualnie.**

OGRANICZENIA I PRZYWILEJE

22. Nie można powiedzieć, że w każdym wypadku ktoś, kto dopuścił się seksualnego molestowania dziecka, nigdy nie będzie miał kwalifikacji do piastowania w zborze przywilejów służby. Starsi

Dotyczy: krzywdzenia dzieci

1 października 2012

Strona 6

muszą być jednak bardzo ostrożni, zwłaszcza gdy ktoś dopuszczał się takiego wykroczenia wielokrotnie albo był za nie wykluczony. Zanim otrzyma jakiś przywilej, musi zgodnie z Biblią odznaczać się panowaniem nad sobą i być „nieposzlakowany”, a także „mieć bardzo dobre świadectwo”, zarówno w zborze, jak i od osób postronnych (Tyt. 1:6-8; 1 Tym. 3:2, 7). Starsi muszą pamiętać o tym, co napisano w *Strażnicy* z 1 stycznia 1997 roku w artykule „Miejmy wstręt do tego, co niegodziwe”, na stronie 29, w akapicie 1: „Grzech oddanego Bogu, dorosłego chrześcijanina polegający na wykorzystaniu seksualnym dziecka świadczy o nienaturalnej cielesnej słabości. Doświadczenie uczy, że ktoś taki może napastować jeszcze inne dzieci. Oczywiście nie każdy pedofil popełnia ten grzech ponownie, niemniej wielu z nich tak postępuje. Zbór zaś nie potrafi czytać w sercach, nie może więc określić, kto już na pewno nie dopuści się nadużyć seksualnych na dzieciach, a kto w dalszym ciągu ma takie skłonności (Jeremiasza 17:9). Wobec tego do ochrzczonych, dorosłych mężczyzn, którzy napastowali dzieci, w sposób szczególny odnosi się rada Pawła skierowana do Tymoteusza: ‚Nigdy na nikogo nie wkładaj rąk pochopnie ani nie bądź współuczestnikiem cudzych grzechów’ (1 Tymoteusza 5:22)”.

23. Dlatego nie wolno się śpieszyć z powierzaniem przywilejów służby. Musi upłynąć dużo czasu, zanim osobę winną seksualnego molestowania dziecka będzie można zalecić, jeśli w ogóle będzie to możliwe. Miejscowe grono starszych będzie musiało podjąć decyzję, czy należy przesłać takie zalecenie do Biura Oddziału, uwzględniając wszystkie czynniki wchodzące w grę w danym wypadku. Prosimy pamiętać, że komuś, kto molestował dziecko, nie należy powierzać prowadzenia żadnych zebrań w zborze ani w zakładzie karnym, chyba że zostało to zatwierdzone przez Biuro Oddziału. Nie może on też być angażowany do prac przy budowie Sali Królestwa poza zbozem, w którym usługuje jako głosiciel.

24. Jeżeli starsi jako grono uznają, że ktoś, kto w odległej przeszłości dopuścił się seksualnego molestowania dziecka, ma obecnie kwalifikacje do piastowania przywilejów, to wyznaczą dwóch nadzorców, którzy zadzwonią w tej sprawie do Działu Służby.

25. Ze względu na powyższe informacje każdy starszy powinien w swojej książce *‘Paście trzodę Bożą’*, w rozdziale 3, obok akapitu 20; rozdziale 5, obok akapitu 10, punkt 2; rozdziale 7, obok akapitu 20, punkt 2 oraz rozdziale 12, obok akapitu 18 wpisać uwagę: „Zobacz list do gron starszych z 1 października 2012 roku”.

26. Mamy nadzieję, że wytyczne podane w niniejszym liście pomogą Wam odpowiednio zajmować się sprawami w zborze, by chronić dzieci przed krzywdzeniem ich, a zarazem zachowywać równowagę, kierując się opartą na Biblii sprawiedliwością i miłosierdziem. Mamy także nadzieję, że te wskazówki pomogą Wam udzielać życzliwej pomocy osobom molestowanym w dzieciństwie. Oby Jehowa nadal obficie Wam błogosławił w wywiązywaniu się z licznych obowiązków, jakie spoczywają na pasterzach Jego trzody. Przyjmijcie nasze serdeczne chrześcijańskie pozdrowienia.

Wasi bracia

*Chrześcijański Zbór
Świadków Jehowy*

Kopia dla: nadzorców podróżujących

PS do sekretarza:

Niniejszy list należy zachować w trwałych aktach zboru. Możecie przy okazji uaktualnić zborowy *Skorowidz do listów dla gron starszych (S-22)*.